

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ПРОГРАМА
ДОДАТКОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ
із загальної теорії фінансів для вступників на освітньо-наукову програму "Фінанси, банківська справа та страхування" підготовки фахівців PhD доктор філософії із спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Голова комісії

А. Діброва /Діброва А.Д./

Гарант програми

Н. М. Давиденко /Давиденко Н.М./

Київ – 2020

1. Предмет фінансової науки. Фінансові категорії

Фінанси як наукова дисципліна. Економічні передумови виникнення та розвитку фінансів. Суть фінансів та їх необхідність в умовах товарно-грошового господарства. Специфічні ознаки фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільча, історична категорія.

Функції фінансів та механізм їх дії. Розподільча функція, її зміст. Контрольна функція. Призначення та роль фінансів.

Взаємозв'язок фінансів з економічними категоріями – фінансами підприємств, державними фінансами, кредитом, страхуванням.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад, джерела формування та напрями використання фінансових ресурсів. Фінансові резерви: суть, призначення, методи формування. Фінансові категорії.

ТЕМА 2. Генезис і еволюція фінансів

Основні напрями та етапи розвитку фінансової науки. Зародження та розвиток фінансової науки. Досягнення наукових шкіл Англії, Німеччини, Франції у розвитку науки про фінанси (від кейнсіанства до соціально орієнтованої ринкової економіки).

Поняття, предмет і методи фінансової науки. Структура фінансової науки. Розвиток фінансової науки в Україні. Сучасна світова наукова фінансова думка.

ТЕМА 3. Фінансове право та фінансова політика

Структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин. Фінансові органи та інститути. Організаційні і правові основи фінансової системи. Органи управління фінансовою системою та їх функції. Організація і методи фінансового контролю. Правове регулювання фінансової діяльності держави.

Фінансова політика як важлива сфера діяльності держави. Суть, суб'єкти, призначення фінансової політики. Фактори, які визначають фінансову політику. Типи, види фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика.

Поняття фінансової безпеки та показники її визначення. Фінансова криза та її вплив на фінансову безпеку держави. Шляхи її подолання.

Суть та роль механізму реалізації фінансової політики. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Склад і структура фінансового механізму.

ТЕМА 4. Податки. Податкова система

Історія зародження та розвитку податків. Суть і функції податків. Економічна природа податків.

Податкова система: поняття, основи побудови. Елементи податку. Податкові теорії. Основні етапи становлення податкової системи.

Принципи оподаткування. Податкові ставки. Класифікація податків, їх ознаки. Прямі податки. Непрямі податки.

Податкова політика: суть, основні критерії. Гармонізація податків. Ухилення та уникнення від сплати податків. Оподаткування фізичних осіб. Спрощена система оподаткування.

ТЕМА 5. Бюджет. Бюджетна система

Бюджет як економічна категорія. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного й соціального розвитку України. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Структура бюджетної системи. Принципи побудови бюджетної системи. Бюджетна класифікація. Поняття бюджетного процесу і його етапи.

Економічна суть доходів і видатків бюджету. Класифікація доходів та видатків державного бюджету України.

Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення, види. Проблеми скорочення й можливі джерела та методи покриття бюджетного дефіциту.

Економічна суть державного кредиту та його види. Державний борг. Обслуговування державного боргу. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом, його роль та методи.

Суть та призначення державних цільових фондів. Класифікація державних цільових фондів.

ТЕМА 6. Страхування і страховий ринок

Економічна природа та призначення страхування. Класифікація ризиків та їх страхування. Основні елементи страхових відносин. Суб'єкти та об'єкти, форми та види страхування. Ринок страхових послуг та його характеристика. Особливості соціального та медичного страхування. Розвиток страхової справи в Україні. Фінансові резерви держави.

ТЕМА 7. Фінансовий ринок

Призначення і структура. Характеристика фінансового ринку. Валютний ринок і валютні операції. Ринок кредитних ресурсів. Ринок цінних паперів. Види діяльності на ринку цінних паперів. Цінні папери та їх класифікація.

Фінансові інструменти фондового ринку: ощадні сертифікати, векселі приватизаційні папери, інвестиційні сертифікати, варанти, опціони,

ф'ючерси, депозитні свідоцтва. Ринок фінансових послуг в Україні та його характеристика.

ТЕМА 8. Фінанси підприємницьких структур

Основні принципи організації фінансів підприємств. Фінансові взаємовідносини підприємства: внутрішні та зовнішні. Фінансові ресурси підприємства та їх класифікація. Фонди фінансових ресурсів підприємства. Фінансове забезпечення відтворення основного капіталу. Формування і використання оборотних коштів. Доходи і видатки фінансового плану підприємства. Поняття фінансової діяльності підприємства та її види.

ТЕМА 9. Міжнародні фінанси

Суть та функції міжнародних фінансів. Фінанси міжнародних організацій. Міжнародні фінансові інституції.

Сфери міжнародних фінансових відносин. Поняття та види валютних систем.

Світовий (міжнародний) фінансовий ринок: суть, структура. Вивіз капіталу та іноземні інвестиції.

Міжнародні розрахунки. Баланси міжнародних розрахунків.

ТЕМА 10. Фінансовий менеджмент

Сутність, функції та політика фінансового менеджменту. Управління безбитковістю діяльності підприємства в умовах впливу фінансових ризиків. Планування та прогнозування. Управління активами підприємства та їх структура. Фінансова санація. Безбиткова діяльність.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Бровкова Е.Г., Продивус И.П. Фінансово-кредитна система держави. К: Сирин, 1997. 221 с.
2. Василик О.Д. Державні фінанси України: Підручник. К.: НІОС, 2002. 608 с.
3. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. К.: НІОС, 2000. 416 с.
4. Деркач Н.И., Гордєєва Л.П. Бюджет и бюджетний процес в Україні. Дніпро: Вид-во Пороги, 1995. 256 с.
5. Єпіфанов А.О., Сало І.В., Д'яконова І.І. Бюджет і фінансова політика України: К.: Наук. думка. 1997. 302 с.
6. Мельник В.А. Ринок цінних паперів. Довідник керівника підприємства. Спец. випуск. К.: А.Л.Д., ВІРА-Р, 1998. 560 с.
7. Національний банк і грошово-кредитна політика: Підручник/ За ред. проф. А.М. Мороза та М.Ф. Пуховкіної. К.: КНЕУ, 1999. 368 с.
8. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія): Навч. посібник. К.: КНЕУ, 2001. 164 с.
9. Павлюк К.В. Фінансові ресурси держави. К.: НІОС, 1997. 176 с.
10. Сало І. Фінансово-кредитна система України та перспективи її розвитку. К.: Наук. думка, 1995. 178 с.
11. Фінанси зарубіжних корпорацій: Навч. посібник / За ред. В.М.Федосова - К.: Либідь, 1993. 247 с.
12. Юрій С.І., Бескид Й.М. Бюджетна система України: Навч. посібник. К.: НІОС, 2000. 400 с.
13. Павлова І.В. Прогнозування фінансових показників як елемент планування розвитку діяльності підприємства / І.В. Павлова // Логістика. 2014. № 690. С. 752–755.
14. Прохорова В.В. Потенціал підприємства: формування, управління та розвиток: колективна монографія / Укр. інж.-пед. акад.; заг. ред. д-р екон. наук, проф. В.В. Прохорова. Харків: НТМТ, 2013. 320 с.
15. Салькова І.Ю., Римар А.Ю. Основи забезпечення фінансової безпеки. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 20. С. 889-893.
16. Чобіток В.І., Зайцева І.С. Управління фінансовою діяльністю підприємства: теоретичні аспекти. Стратегічні орієнтири розвитку національної економіки. 2013. № 14. С. 303-310.
17. Олійник К.А. Фінансове забезпечення малих сільськогосподарських підприємств : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.04 / К. А. Олійник. Миколаїв, 2013. 23 с.
18. Бедринєць М. Д. Фінанси підприємств: навч. посіб. / М. Д. Бедринєць, Л. П. Довгань. К. : Центр учбової літератури, 2018. 292 с.

19. Грабовецький Б. Є. Економічний аналіз / Б. Є. Грабовецький. Львів, 2013 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://pidruchniki.com/1584072013120/ekonomika/ekonomichniy_analiz.

20. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна ; 2-е вид. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 520 с.

Додаткова література

1. Конституція України №254 к/96-ВР, від 28.06.1996 р.// rada.gov.ua.
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). [Електронний ресурс] Режим доступу до кодексу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Бюджетний кодекс України №2542-ІІІ, від 21.06.2001 р. // rada.gov.ua.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.97р.№ 280/97-ВР із змінами і доповненнями // rada.gov.ua
5. Закон України «Про страхування» від 07.03.96 р. // Відомості Верховної Ради України. 1996. №18.
6. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14.01.98 р. № 16/98 - ВР // Відомості Верховної Ради України. 1998. №23.
7. Закон України «Про обов'язкове державне пенсійне страхування» від 26.06.97 р. № 400/97 ВР // Відомості Верховної Ради України. 1997. №37.
8. Закон України «Про збір на обов'язкове соціальне страхування» від 26.06.97 р. № 402/97 ВР // Відомості Верховної Ради України, 1997. №37.
9. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. № 2121-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. 2001, № 5-6, ст.30
10. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу» від 18.06.91 р. №1201-ХП // Відомості Верховної Ради України. 1991. № 38.
11. Закон України «Про Рахункову палату Верховної Ради України» від 11.07.96 р. № 315/96 - ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 43.
12. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.93 р. № 3125-ХП // Відомості Верховної Ради України. 1993. №23.
13. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг»// Відомості Верховної Ради (ВВР), 2002, №1. Господарський кодекс України. К.: Парламентське вид-во, 2004. 192 с.